

5. Ocenianie

5.1. Wymagania edukacyjne

Zgodnie z *Ustawą o systemie oświaty*²² oraz *Rozporządzeniem MEN z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych*, nauczyciel opracowuje wymagania edukacyjne, które są punktem wyjścia do oceniania, i na początku każdego roku szkolnego zapoznaje z nimi uczniów i rodziców.

Wymagania edukacyjne to oczekiwane przez nauczyciela osiągnięcia ucznia, niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych. Wymagania edukacyjne muszą być mierzalne. Punkt wyjścia tworzą program nauczania i podstawa programowa wyznaczająca cele kształcenia, osiągnięcia uczniów oraz zakres treści, których realizacja pozwoli je osiągnąć. Ich sformułowanie polega na takim opisie czynności uczniów, by ocena ich osiągnięć stała się możliwa. Stanowią one istotny element oceniania wewnątrzszkolnego określonego w statucie szkoły. Mogą w nim zostać przyjęte ogólnoszkolne zasady formułowania wymagań, które każdy nauczyciel powinien uwzględnić przy opracowywaniu wymagań przedmiotowych.

Formułowanie wymagań edukacyjnych może odbywać się według różnych modeli, np.:

1. wielopoziomowego, obejmującego wymagania:

- konieczne;
- podstawowe;
- rozszerzające;
- dopełniające;
- wykraczające.

Konsekwencją wyboru modelu wielopoziomowego jest budowanie obszernego rejestru szczegółowych wiadomości i umiejętności przypisanym ocenom szkolnym.

2. trzypoziomowego, obejmującego wymagania:

- podstawowe;
- rozszerzające;
- dopełniające.

3. dwupoziomowego, obejmującego wymagania:

- podstawowe;
- ponadpodstawowe.

Można ustalić zakresy wymagań na poszczególne stopnie, np. dopuszczający – wymagania konieczne (K), dostateczny – wymagania podstawowe (P), dobry – wymagania rozszerzające (R), bardzo dobry – wymagania dopełniające (D).

W niniejszym programie przyjęto model dwupoziomowy i ustalono zakres wymagań podstawowych oraz ponadpodstawowych. W obrębie tego podziału wyróżniono wymagania odpowiadające stopniom szkolnym. Należy pamiętać, że program nauczania zawiera treść pełną, którą zapewne nie wszyscy uczniowie opanują w wyznaczonym terminie i w pełnym

²² *Ustawa o systemie oświaty*, art. 44b.

zakresie. Dlatego wymagania określone w poniższej tabeli są wymaganiami programowymi, sformułowanymi przez autorki programu, a nauczyciel realizujący program ma prawo, a nawet – obowiązek zweryfikować zakresy wymagań i dostosować je do potrzeb szkoły / klasy.

OBSZAR WYMAGAŃ	POZIOM PODSTAWOWY			POZIOM PONADPODSTAWOWY		
	NIEDOSTATECZNY	DOPUSZCZAJACY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
		NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	
WIADOMOŚCI: gramatyka i leksyka, fonetyka i ortografia	<p>Uczeń nie spełnia większości kryteriów, by otrzymać ocenę dopuszczającą, tj. nie opanował podstawowej wiedzy i nie potrafi wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela. Braki w wiadomościach i umiejętnościach są na tyle rozległe, że uniemożliwiają mu naukę na kolejnych etapach.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna ograniczoną liczbę bardzo podstawowych słów i wyrażeń wprowadzonych przez nauczyciela; • popelnia liczne błędy w ich zapisie i wymowie; • zna proste, elementarne struktury gramatyczne wprowadzone przez nauczyciela; • popelnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne we wszystkich typach zadań. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna część wprowadzonych słów i wyrażeń; • popelnia sporo błędów w ich zapisie i wymowie; • zna większość wprowadzonych struktur gramatycznych; • popelnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna większość wprowadzonych słów i wyrażeń, • zwykle poprawnie je zapisuje i wymawia; • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; • popelnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia; • poprawnie je zapisuje i wymawia; • zna i stosuje wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; • popelnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić. 	<p>Uczeń spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą oraz wykazuje się wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi ponad te kryteria.</p>

RECEPCJA		<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie niektóre dłuższe wypowiedzi w standardowej odmianie języka; • z trudem nadąża za bardziej złożonymi wywodami w zakresie tematów zawartych w programie nauczania; • rozumie niektóre wiadomości telewizyjne; • rozumie ogólny sens filmów w standardowej odmianie języka; • rozumie krótkie wpisy na blogach; • ma problemy ze zrozumieniem artykułów i reportaży dotyczących problemów współczesnego świata; • rozwiązuje niektóre zadania na słuchanie; • w ograniczonym stopniu rozwiązuje zadania na czytanie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo rozumie dłuższe wypowiedzi w standardowej odmianie języka; • raczej nadąża za bardziej złożonymi wywodami w zakresie tematów zawartych w programie nauczania; • rozumie większość wiadomości telewizyjnych; • częściowo rozumie filmy w standardowej odmianie języka; • rozumie w części niektóre dłuższe artykuły i reportaże dotyczące problemów współczesnego świata; • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie większość dłuższych wypowiedzi w standardowej odmianie języka; • nadąża za skomplikowanymi wywodami w zakresie większości tematów zawartych w programie nauczania; • rozumie większość wiadomości telewizyjnych i niektóre programy o sprawach bieżących; • rozumie większość filmów w standardowej odmianie języka; • na ogół czyta ze zrozumieniem artykuły i reportaże dotyczące problemów współczesnego świata, w których piszący prezentują określone stanowiska i poglądy; • rozwiązuje poprawnie zadania na czytanie i słuchanie, na ogół potrafi krótko uzasadnić swoje odpowiedzi. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie dłuższe wypowiedzi w standardowej odmianie języka; • nadąża nawet za skomplikowanymi wywodami w zakresie tematów zawartych w programie nauczania; • rozumie większość wiadomości telewizyjnych i programów o sprawach bieżących; • rozumie większość filmów w standardowej odmianie języka; • czyta ze zrozumieniem artykuły i reportaże dotyczące problemów współczesnego świata, w których piszący prezentują określone stanowiska i poglądy; • rozumie współczesną prozę literacką; • rozwiązuje poprawnie zadania na czytanie i słuchanie, potrafi uzasadnić swoje odpowiedzi. 		

PRODUKCJA		<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • łączy wyrażenia w bardzo prosty i niezbyt spójny i logiczny sposób, by opisywać przeżycia i zdarzenia, a także swoje marzenia, nadzieje i ambicje; • potrafi bardzo krótko objaśniać własne plany; • potrafi bardzo prostymi zdaniami przekazać ogólny sens książek czy filmów; • potrafi pisać bardzo proste i krótkie teksty na znane tematy np. SMS, życzenia, kartkę pocztową, e-mail i wpis na blogu; • dłuższe wypowiedzi pisemne są w dużym stopniu nielogiczne i niespójne; • stosuje niewielki zakres słownictwa i struktur; • popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne, które mogą zakłócać komunikację. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi łączyć wyrażenia w dość prosty i nie zawsze spójny i logiczny sposób, by opisywać przeżycia i zdarzenia, a także swoje marzenia, nadzieje i ambicje; • potrafi bardzo krótko uzasadniać i objaśniać własne poglądy i plany; • potrafi bardzo krótko relacjonować wydarzenia i opowiadać przebieg akcji książek czy filmów, opisując własne wrażenia; • potrafi pisać proste i krótkie teksty na znane tematy, np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, kartkę pocztową, e-mail, historyjkę, list prywatny, życiorys, CV, list motywacyjny, wpis na blogu; • popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych, które nie zakłócają jednak komunikacji; • nie zawsze stosuje styl wypowiedzi adekwatny do sytuacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi łączyć wyrażenia w prosty i na ogół spójny i logiczny sposób, by opisywać przeżycia i zdarzenia, a także swoje marzenia, nadzieje i ambicje; • potrafi krótko uzasadniać i objaśniać własne poglądy i plany; • potrafi krótko relacjonować wydarzenia i opowiadać przebieg akcji książek czy filmów, opisując własne wrażenia; • potrafi pisać proste teksty na znane tematy np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, kartkę pocztową, e-mail, historyjkę, list prywatny, życiorys, CV, list motywacyjny, wpis na blogu; • popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne, które nie zakłócają jednak komunikacji; • najczęściej stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi łączyć wyrażenia w prosty, spójny i logiczny sposób, by opisywać przeżycia i zdarzenia, a także swoje marzenia, nadzieje i ambicje; • potrafi krótko uzasadniać i objaśniać własne poglądy i plany; • potrafi relacjonować wydarzenia i opowiadać przebieg akcji książek czy filmów, opisując własne reakcje i wrażenia; • potrafi pisać proste teksty na tematy znane lub związane ze swoimi zainteresowaniami, np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, kartkę pocztową, e-mail, historyjkę, list prywatny, życiorys, CV, list motywacyjny, wpis na blogu; • popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne; • stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji. 	

INTERAKCJA		<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z trudem radzi sobie w niektórych sytuacjach, w jakich można się znaleźć w czasie podróży po kraju lub regionie, gdzie mówi się danym językiem; • bez uprzedniego przygotowania potrafi włączać się do rozmów na nieliczne znane tematy prywatne lub dotyczące życia codziennego (np. rodziny, zainteresowań, pracy); • wypowiedź jest bardzo krótka – wyrazy lub równoważniki zdań; • sporadycznie reaguje w formie bardzo krótkiego, prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, formularz, komentarz, wpis na czacie / forum); • dłuższe reakcje pisemne są w znacznym stopniu nielogiczne i niespójne; • popełnia liczne błędy fonetyczne, leksykalne i gramatyczne, które zakłócają komunikację; • nie dostosowuje stylu wypowiedzi do sytuacji oraz odbiorcy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi sobie radzić w części sytuacji, w których można się znaleźć w czasie podróży po kraju lub regionie, gdzie mówi się danym językiem; • bez uprzedniego przygotowania potrafi włączać się do rozmów na znane tematy prywatne lub dotyczące życia codziennego (np. rodziny, zainteresowań, pracy, podróżowania i wydarzeń bieżących); • wypowiedź jest krótka – równoważniki zdań lub zdania pojedyncze; • potrafi zareagować w formie bardzo krótkiego prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, formularz, e-mail, komentarz, wpis na czacie / forum); • dłuższe reakcje pisemne nie zawsze są logiczne i spójne; • popełnia sporo błędów, ale nie zakłócają one komunikacji; • podejmuje próby dostosowania stylu wypowiedzi do sytuacji oraz odbiorcy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi sobie radzić w większości sytuacji, w których można się znaleźć w czasie podróży po kraju lub regionie, gdzie mówi się danym językiem; • potrafi – bez uprzedniego przygotowania – włączać się do rozmów na większość znanych tematów prywatnych lub dotyczących życia codziennego (np. rodziny, zainteresowań, pracy, podróżowania i wydarzeń bieżących); • reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, list prywatny, formularz, e-mail, komentarz, wpis na czacie / forum); • wypowiedź jest w miarę spójna i logiczna; • popełnia nieliczne błędy, które jednak nie zakłócają komunikacji; • na ogół dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji oraz odbiorcy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi sobie radzić w większości sytuacji, w których można się znaleźć w czasie podróży po kraju lub regionie, gdzie mówi się danym językiem; • potrafi – bez uprzedniego przygotowania – włączać się do rozmów na znane tematy prywatne lub dotyczące życia codziennego (np. rodziny, zainteresowań, pracy, podróżowania i wydarzeń bieżących); • spontanicznie reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, list prywatny, formularz, e-mail, komentarz, wpis na czacie / forum), a wypowiedzi są spójne i logiczne; • popełnia sporadyczne błędy, które jest w stanie samodzielnie skorygować; • dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji oraz odbiorcy. 	

MEDIACJA

		<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ograniczonym stopniu potrafi przekazać w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach); • potrafi przekazać w języku angielskim nieliczne proste informacje sformułowane w tym języku; • potrafi przekazać w języku angielskim treść nielicznych bardzo prostych informacji sformułowanych w języku polskim; • potrafi przekazać w języku polskim niektóre informacje sformułowane w języku angielskim; • w ograniczonym stopniu rozwiązuje zadania na transformacje i tłumaczenie fragmentów zdań. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach); • potrafi przekazać w języku angielskim część informacji sformułowanych w tym języku; • potrafi krótko przekazać w języku angielskim część informacji sformułowanych w języku polskim; • potrafi przekazać w języku polskim dość liczne informacje sformułowane w języku angielskim; • potrafi przedstawić publicznie w języku angielskim wcześniej przygotowany krótki, prosty materiał, np. prezentację - popełnia dość liczne błędy; • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na transformacje i tłumaczenie fragmentów zdań. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach); • potrafi przekazać w języku angielskim większość informacji sformułowanych w tym języku; • potrafi przekazać w języku angielskim większość informacji sformułowanych w języku polskim; • potrafi przekazać w języku polskim większość informacji sformułowanych w języku angielskim; • potrafi przedstawić publicznie w języku angielskim wcześniej przygotowany dłuższy materiał, np. prezentację, film • popełnia nieliczne błędy; • rozwiązuje poprawnie większość zadań na transformacje i tłumaczenie fragmentów zdań. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi przeprowadzić analizę materiałów wizualnych (np. wykresów, map, symboli, piktogramów) lub audiowizualnych (np. filmów, reklam) i przekazać w języku angielskim informacje w nich zawarte; • potrafi streścić i przekazać w języku angielskim informacje sformułowane w tym języku; • potrafi streścić i przekazać w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim; • potrafi przekazać w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim; • potrafi przedstawić publicznie w języku angielskim wcześniej przygotowany materiał, np. prezentację, film; • rozwiązuje poprawnie zadania na transformacje i tłumaczenie fragmentów zdań. 	
--	--	---	---	--	--	--

5.2. Sposoby oceniania

Podstawę do oceniania wewnątrzszkolnego stanowi statut placówki, w której program jest wdrażany. Zgodnie z zapisami *Ustawy o systemie oświaty* ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:

1. *informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych [...] oraz o postępach w tym zakresie;*
2. *udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;*
3. *udzielanie wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;*
4. *motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;*
5. *dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce [...];*
6. *umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.*

Nauczyciele przedmiotu adekwatnie do sformułowanych przez siebie wymagań edukacyjnych oceniają ucznia: ustalają stopnie śródroczne i roczne oraz oceny bieżące, śródroczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

Nauczyciel oceniający:

- a) monitoruje pracę ucznia;
- b) przekazuje uczniowi informacje o jego osiągnięciach pomagające mu w uczeniu się, tj. wskazuje, co uczeń zrobił dobrze, co wymaga poprawy oraz w jaki sposób jej dokonać, a także jak uczeń powinien dalej się uczyć.

Gdy nauczyciel ocenia, powinien również uwzględnić zalecenia dotyczące oceniania wynikające z zapisów podstawy programowej w części dotyczącej warunków realizacji. W ocenianiu z języka obcego nowożytnego należy wziąć pod uwagę nierównomierny rozwój ucznia w zakresie poszczególnych działań językowych oraz przeprowadzić diagnozę na wejściu, by zapewnić uczniom rzeczywistą kontynuację nauki języka na podbudowie poprzedniego etapu edukacyjnego.

Ponadto wymagania edukacyjne należy dostosować do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (m.in. na podstawie orzeczeń i opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej).

Niezależnie od systemu oceniania przyjętego w szkole (np. punktowy, ocena opisowa, średnia ważona) ocenę roczną nauczyciel wyraża w skali sześciostopniowej: od 1 do 6.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Nauczyciel – realizator niniejszego programu jest świadom celów oceniania, dlatego stosuje zarówno formalną, jak i nieformalną diagnozę poziomu osiągnięć uczniów: z częstotliwością na tyle dużą, by zminimalizować ryzyko błędu pomiaru.

Do sprawdzania wiedzy, umiejętności i postępów edukacyjnych stosuje różnorodne narzędzia pomiaru, takie jak: **obserwacja pracy ucznia w trakcie zajęć edukacyjnych, udział ucznia w ćwiczeniach, testy, sprawdziany, prace pisemne, kartkówki, wypowiedzi ustne, prace**

domowe, udział w pracach projektowych oraz inne formy przewidziane w zapisach dotyczących oceniania wewnątrzszkolnego placówki, w której jest wdrażany program.

Oceny uzyskiwane przez ucznia są jawne, podlegają uzasadnieniu, a ocenione prace pisemne – wglądowi (na zasadach określonych w statucie placówki). **Tryb poprawiania ocen,** podobnie jak wszystkie techniczne kwestie oceniania, zostaje **określony w statucie placówki,** w której jest wdrażany program.

Ocenianie kształtujące

Nauczyciel realizujący niniejszy program, oceniając, pomaga uczniowi się uczyć. Ten cel osiąga, udzielając uczniom czteroelementowej informacji zwrotnej:

1. wyszczególnia dobre strony, aspekty pracy ucznia;
2. dostrzega ewentualne mankamenty pracy ucznia – odnotowuje, co wymaga dodatkowej pracy lub poprawy;
3. udziela bardzo konkretnych wskazówek: jak wykonać poprawę, z jakich materiałów, ćwiczeń skorzystać, gdzie poszukać informacji itd.;
4. daje wskazówkę uczniowi, jak powinien on pracować dalej, by mógł w przyszłości cieszyć się postępami.

Nauczyciel, formułując spersonalizowaną informację zwrotną, ocenia kształtująco, towarzyszy uczniowi w jego pracy nad językiem. Jego celem jest nie zamknięcie pracy nad określonymi treściami oceną sumującą, ale rzeczywisty efekt w postaci wiedzy i umiejętności przyswojonych przez ucznia. Sposób wartościowania w ocenianiu kształtującym pozwala nauczycielowi na wyeliminowanie aspektu strachu ucznia przed oceną, na wykorzystanie jej do poprawy umiejętności ucznia, a także na podnoszenie własnych kompetencji metodycznych. Ocenianie kształtujące umożliwia ponadto personalizację i indywidualizację w podejściu do ucznia, co przekłada się na dobre relacje między nauczycielem a nauczonym zespołem klasowym, jak również między uczniami.

5.3. Przykładowe narzędzia oceniania

Do przykładowych narzędzi oceniania towarzyszących podręcznikom należą:

1. Test poziomujący dla klasy 1.
2. Kartkówki do lekcji na słownictwo – jedna kartkówka na dział.
3. Kartkówki do lekcji na gramatykę – jedna lub dwie kartkówki na dział.
4. Testy na koniec działu (wersje A i B oraz wersja łatwiejsza C).
5. Test na koniec pierwszego semestru (wersje A i B oraz wersja łatwiejsza C).
6. Test na koniec roku (wersje A i B oraz wersja łatwiejsza C).